

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIE-352/11-E

**Název právnické osoby
vykonávající činnost školy
a školského zařízení:** **Speciální základní škola a mateřská škola Litomyšl**

Sídlo: **9. května 1181, 570 01 Litomyšl**

IČO: **70 838 275**

Identifikátor: **600 100 979**

Právní forma: **Příspěvková organizace**

Zastoupená: **Mgr. Janem Janypkou, ředitelem školy**

Zřizovatel: **Pardubický kraj**

Místo inspekční činnosti: **9. května 1181 a T. G. Masaryka 1145, 570 01 Litomyšl**

Termín inspekční činnosti: **22. a 23. únor 2011**

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zaměřená zejména na:

- zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle příslušných vzdělávacích programů pro obory vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola (dobíhající obor) a 79-01-B/01 Základní škola speciální,
- zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále ŠVP ZŠS) a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální (dále RVP ZŠS).

Aktuální stav školy

Speciální základní škola a mateřská škola Litomyšl (dále škola) vykonává činnost mateřské školy (při zdravotnickém zařízení) s kapacitou 20 dětí, základní školy (včetně základní školy při zdravotnickém zařízení) s celkovou kapacitou 97 žáků, přípravného stupně ZŠ speciální s kapacitou 12 žáků a školní družiny s kapacitou 30 žáků. Aktuálně ve škole plní povinnou školní docházku celkem 75 žáků (naplněnost školy je cca 77 %), zařazených do devíti tříd. Sedm tříd tvoří žáci základní školy praktické (dále ZŠP), dvě třídy žáci základní školy speciální (dále ZŠS). Celkem je ve škole vzděláváno 10 žáků ZŠS, zařazených ve 2., 5., 6., 7. a 8. ročníku. Ze tříd ZŠS navštěvují školní družinu dvě žákyně. Posledních pět let je celková naplněnost školy v podstatě stabilní, obdobná současnému stavu. Vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, případně s kombinací postižení, v ZŠS (dříve Pomocná škola) má ve škole již více než desetiletou tradici.

Vzdělávací nabídka ZŠS vychází v 7. ročníku ze Školního vzdělávacího programu „SPOLU“ (dále ŠVP), zpracovaného dle RVP ZŠS. V ostatních ročnících dobíhají programy: Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, čj. 24 035/97-22 (jedna třída), Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy, čj. 15 988/2003-24 (jedna třída). Jeden žák je oficiálně vzděláván dle individuálního vzdělávacího plánu (IVP), všichni ostatní žáci jsou vedeni dle plánů rozvoje.

Výuku ve třídách ZŠS zajišťují dvě třídní učitelky, pouze jedna je odborně kvalifikovaná. V tzv. rehabilitační třídě dále působí jedna asistentka pedagoga a tři osobní asistentky, ve druhé třídě pracuje také jedna asistentka pedagoga a dvě osobní asistentky. Asistentky pedagoga se podílejí na realizaci podpůrných opatření ve výuce a dle potřeby zajišťují individuální pomoc žákům.

Budova školy je bezbariérová, před několika lety byl vybudován výtah. Prostředí školy vytváří příznivé vzdělávací klima. Vzhledem k omezeným prostorovým podmínkám školní budovy je jedna třída ZŠS umístěna na odloučeném pracovišti v sousední základní škole. Její ředitel velmi vstřícně poskytl prostory školní knihovny k výuce a průběžně vytváří danému vzdělávání těžce zdravotně postižených žáků (vozičkáři) v rámci možností optimální podmínky.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola informuje o své vzdělávací nabídce nejrůznějšími informačními zdroji, provozuje aktuální webové stránky. V loňském školním roce bylo zahájeno vydávání vlastního časopisu „Specka“, který vhodně prezentuje činnost školy. Do aktivit školy jsou dle dostupných možností integrováni žáci ZŠS.

V souladu s legislativou probíhá zápis k povinné školní docházce. Informace byly zveřejněny ve vývěskách školy, města, v místních i okolních mateřských i základních školách, v místním tisku i na webových stránkách školy. Do 1. ročníku ZŠS jsou žáci přijímáni jen výjimečně, častěji dochází k přestupu žáka ze vzdělávacího programu ZŠP. Žáci jsou zařazováni na základě doporučení školských poradenských zařízení, odborných lékařů a písemného souhlasu zákonných zástupců s přihlédnutím k reálným podmínkám a možnostem školy.

Učební plány jsou v souladu s RVP ZŠS. Disponibilními hodinami jsou posíleny zejména činnosti pohybové – rehabilitační tělesná výchova, pracovní a výtvarná výchova a rovněž předmět speciálně pedagogické péče (stimulace).

Organizace vzdělávání odpovídala požadavkům na výuku středně těžce a těžce zdravotně postižených žáků, vycházela z jejich potřeb a momentálního zdravotního stavu. Převažovalo

promyšlené vedení vzdělávacího procesu, žáci dle svých schopností pracovali ve skupině i na bázi individualizované výuky. Využívané kompenzační, reedukační i rehabilitační metody přispívaly k vyšší míře efektivního vzdělávání. Vhodně volené učební pomůcky (zhotovené i vyučujícími) podporovaly názorné vnímání, manipulační dovednosti, orientaci v prostoru a rozvíjely smyslové vjemy. Uplatňování individuálního a diferenciovaného přístupu k žákům s ohledem na zdravotní postižení posilovalo rozvoj jednotlivých gramotností. Efektivnost výuky rovněž podporovalo propojování mezipředmětových vztahů a příklady z praktického života. Žáci byli intenzivně motivováni a průběžně pozitivně hodnoceni.

Ve vzdělávání žáků ve třídě, kde je realizován rehabilitační vzdělávací program pomocné školy, pedagogický tým s osobními asistentkami intenzivně rozvíjel tělesný a psychický stav žáků tak, aby byli určitým způsobem schopni reagovat na pedagogické působení. Žáci byli vedeni k osvojení správných návyků, volných vlastností a k samoobslužným činnostem. Efektivitu vzdělávání zvyšovalo časté využití rehabilitačních a stimulačních pomůcek (bazální stimulace, masáže, polohování, strukturované vyučování, prvky snoezelenu apod). Aktivity cíleně směřovaly k osvojování kompetencí, které jim umožní určitou míru soběstačnosti. Chybějící odborná kvalifikace třídní učitelky byla kompenzována zkušenostmi, dalším vzděláváním a vysokou mírou empatie.

Žáci se účastní dle potřeb a možností a vzhledem k míře a hloubce jejich zdravotního postižení aktivit kulturních, výtvarných, případně sportovních. Vyjíždí na pobyty v přírodě, je jim poskytována hiporehabilitace, plavecký výcvik a další vhodné formy aktivit. Realizované činnosti jsou stimulem pro rozvoj sociálních a příslušných dalších kompetencí s cílem integrace do společnosti vrstevníků.

Prevence patologických jevů, ochrana zdraví žáků a jejich bezpečnost je ve škole velmi dobře ošetřena. Funguje komise, která řeší případné odchylky od normy v chování žáků. Výskyt rizikového chování žáků ZŠS a úrazovost jsou v minimální míře, mj. také jako důsledek stálé přítomnosti pedagogických pracovníků ve třídách i o přestávkách.

Škola sleduje výsledky vzdělávání žáků na základě zpracovaných IVP, průběžně informuje zákonné zástupce. Motivační formy a metody práce, časté pochvaly žáků za dílčí pokroky podporovaly osvojování klíčových kompetencí. Absolventi školy navštěvují stacionáře a sdružení pro pomoc mentálně postiženým, nebo jsou umístováni do chráněných dílen. Část z nich, s těžkým, často kombinovaným zdravotním postižením, však zůstává většinou v rodině.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Školní vzdělávací program ZŠS „SPOLU“ je zpracován v souladu se školským zákonem a RVP ZŠS. Je dokumentem koncepčně pojatým, promyšleným, který velmi dobře reprezentuje vzdělávací nabídku školy.

Péče o bezpečné prostředí pro vzdělávání byla přiměřená, dohled nad žáky probíhal neustále, zejména při zajišťování jejich psychických i fyzických potřeb.

Prostorové podmínky tříd umožňovaly skupinovou i individualizovanou výuku, malý prostor zbýval pro alternativní způsob výuky a relaxační činnosti v běžné třídě ZŠS. Informační a komunikační technologie měli ve vybraných vzdělávacích tématech žáci k dispozici. Některé pomůcky byly zapůjčeny ze speciálně pedagogického centra. Vybavenost školy kompenzačními, reedukačními a rehabilitačními pomůckami byla aktuálně vyšší v rehabilitační třídě. Zázemí třídy ve školní budově se potýká s nedostatkem prostoru a nižším

materiálním zázemím. Částečně je tento stav kompenzován využitím malé relaxační místnosti v přízemí budovy.

Personální podmínky jsou velmi dobré, zajištění výuky ve třídách ZŠS třídními učitelkami, asistentkami pedagoga a osobní asistencí bylo optimální. Ředitel usiluje přes běžné překážky (dlouhodobá nemocnost, odchody na mateřskou dovolenou) o stabilizaci pedagogického sboru.

Ředitel vede školu koncepčně, je patrná snaha o její průběžný rozvoj. Vyhodnocuje případná rizika a přijímá opatření k jejich odstranění. S ohledem na zájem a potřeby školy, zejména v oblasti speciální péče o žáky, podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků. Nastavenou strategií usiluje o pozitivní klima ve škole. Pedagogická rada se zabývá vzděláváním žáků, účinností používaných speciálních metod práce a podporuje sjednocení vzdělávacích postupů vedoucích k rozvoji žáků. V pravidlech pro hodnocení žáků je hlavním cílem poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pozitivní vyjadřování, uplatňovat pedagogický takt a přiměřenou náročnost vzhledem k individuálním schopnostem a zdravotnímu stavu, soustředit se na individuální pokrok žáka.

Škola intenzivně rozvíjí spolupráci s rodiči žáků, rovněž iniciativa mnohých rodičů je výrazná. Do organizování některých činností se rodiče aktivně zapojují. Ve škole byla založena společnost „Společně dětem“, podporující rozvoj školy. Průběžně probíhá kontakt se školskými poradenskými zařízeními i s odbornými lékaři. Funkční postavení má školská rada. Partnerské kontakty školy s nejrůznějšími subjekty jsou široké a cílevědomě směřují k podpoře vzdělávacího procesu školy.

Činnost školy je standardně financována, příležitosti k dalšímu rozvoji jsou získávány prostřednictvím projektové činnosti a sponzorských darů.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost školy probíhá v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Uplatňovaný způsob řízení umožňuje vzdělávání žáků se středním a těžkým zdravotním postižením. Ředitel školy průběžně zavádí do praxe své koncepční záměry, podložené prvky efektivního školského managementu.

Škola má personální i materiální podmínky vzdělávání na úrovni, která sice umožňuje naplňovat deklarované cíle vzdělávání, ale rezervy byly shledány v odborné kvalifikovanosti třídní učitelky i materiálním zázemí třídy ve školní budově. Je sledována efektivita v oblasti bezpečnosti a prevence rizikového chování žáků. Úrazy a sociálně patologické jevy se vyskytují v minimální míře.

Finanční zdroje jsou využívány k naplňování školních vzdělávacích programů. Projektová činnost a sponzorství zvyšují finanční možnosti školy v rámci zlepšování podmínek ke vzdělávání.

Otevřenost školy a četné partnerství přispívají ke zvyšování prosperity školy.

Ve vzdělávacím procesu byly aplikovány speciálně pedagogické metody, umožňující osvojování a rozvoj klíčových kompetencí žáků s ohledem na míru jejich zdravotního postižení a aktuálního zdravotního stavu.

Výsledky vzdělávání žáků v klasické třídě ZŠS byly na velmi dobré úrovni zejména v sociální oblasti, sebeobslužných činnostech, v pracovních a komunikativních kompetencích. V rehabilitační třídě se daří v rámci možností naplnit poslání, tj. připravit žáky do praktického

života v rámci jejich daných možností. Škola sleduje a hodnotí úspěšnost žáků, přispívá k jejich integraci do společnosti (chráněné dílny, stacionáře apod.).

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky g7zais9 nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 29. 3. 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

M. Hunalová, v.r.

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka

E. Škodová, v.r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Litomyšli dne 6. dubna 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Jan Janyпка, ředitel školy

Janyпка, v.r.

Připomínky ředitele školy

.....

Připomínky nebyly podány.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina, čj. KrÚ 18385/2005 OŠMS/17, ze dne 27. 10. 2005
2. Změna zřizovací listiny, dodatek č. 1, čj. KrÚ 34674/2010 OŠKT/17, ze dne 18. 2. 2010
3. Rozhodnutí ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 4 393/2010-21, ze dne 23. 2. 2010
1. Jmenování do funkce ředitele školy, čj. 681/94, ze dne 7. 7. 1994
2. Dodatek ke jmenování do funkce ředitele, čj. KrÚ/KH-2777.28/2001, ze dne 22. 11. 2001
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání SPOLU, zpracovaný podle RVP pro obor vzdělání základní škola speciální, čj. SZS 240/2010, platný ke dni 1. 9. 2010
4. Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, čj. 24035/97-24
5. Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy, čj. 15988/2003-24
6. Školní řád ze dne 1. 9. 2010
7. Organizační řád školy ze dne 1. 9. 2010
8. Třídní knihy I., II. ZŠS, školní rok 2009/2010
9. Třídní knihy I., II. ZŠS, školní rok 2010/2011
10. Třídní výkazy a katalogové listy žáků ZŠS, školní rok 2010/2011
11. Seznamy žáků ZŠS, školní rok 2010/2011
12. Složky osobní dokumentace žáků včetně individuálních vzdělávacích plánů a plánů rozvoje, školní rok 2010/2011
13. Zápisy z pedagogických rad, školní roky 2009/2010, 2010/2011
14. Rozvrhy vyučovacích hodin ZŠS, školní rok 2010/2011
15. Autoevaluační zpráva za školní roky 2007/2008 - 2008/2009
16. Výroční zprávy o činnosti školy, školní roky 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010
17. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání a DVPP pedagogických pracovníků školy ke dni inspekční činnosti, tj. k 23. 2. 2011
18. Dokumenty z činnosti školské rady
19. Kniha úrazů s posledním záznamem ze dne 18. 2. 2011
20. Plán DVPP ve školním roce 2009/2010 a příloha pro školní rok 2010/2011
21. Program sociálně patologických jevů, školní rok 2010/2011
22. Výchovné poradenství – plán činnosti ze dne 10. 9. 2010
23. Organizační struktura a hlavní úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání ve školním roce 2010/2011, srpen 2010
24. Dokumentace školní družiny
25. Dohled, školní rok 2010/2011
26. Čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. – 4. čtvrtletí roků 2008, 2009
27. Výkaz o základní škole S 3-01 podle stavu k 30. 9. 2010
28. Protokol ČŠI čj. ČŠI-126/08-10 ze dne 31. března 2008

Zpracovala:

V Pardubicích dne 29. března 2011

Titul, jméno, příjmení, funkce

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

M. Hunalová, v.r.

Převzal:

V Litomyšli dne 6. dubna 2011

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Jan Janyпка, ředitel školy

Janyпка, v.r.